

Til lovforslag nr. L 152. Skriftlig fremsættelse (13. april 2005)

Justitsministeren (Lene Espersen):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om borteblevne (Ændring af betingelserne for at afsige dødsformodningsdom)

(Lovforslag nr. L 152).

Lovforslaget hovedformål er at justere og modernisere reglerne i lov om borteblevne om, hvilke betingelser der skal være opfyldt for, at domstolene kan afsige dødsformodningsdom. En dødsformodningsdom indebærer, at en forsvunden (»borteblevne«) person anses for død i retlig henseende bl.a. med den virkning, at boet kan skiftes, og at livsforsikringer og pensioner mv. kan udbetales til efterladte.

Reglerne om de betingelser, der skal være opfyldt for at afsige dødsformodningsdom, er ikke blevet ændret siden 1946, og navnlig må lovens tidsfrister for, hvornår en sådan dom kan afsiges, anses for unødigt lange under hensyn til nutidens kommunikationsmuligheder, samfærdselsforhold, internationale politimæssige samarbejde, efterforskningsmuligheder mv.

Flodbølgekatastrofen i Sydøstasien den 26. december 2004 har endvidere aktualiseret spørgsmålet om, hvorvidt betingelserne for at anvende lovens korte fristregel, der alene finder anvendelse i særlige tilfælde, bør lempes.

Lovforslaget indeholder følgende hovedpunkter:

- 1) De tidsmæssige betingelser for afsigelse af dødsformodningsdom foreslås justeret på følgende punkter:
 - Lovens frister for, hvornår en sag til dødsformodningsdom kan rejses, foreslås forkortet, således at fristen normalt er 5 år i stedet for 10 år (lovens lange frist) og i

særlige tilfælde 6 måneder i stedet for 1 år (lovens korte frist).

Reglerne om, hvor lang tid der skal gå, før der kan rejses en sag om afsigelse af dødsformodningsdom vedrørende en forsvundet person, bør ramme den rette balance mellem forskellige hensyn. Under hensyn til en dødsformodningsdoms omfattende og indgribende retsvirkninger for den borteblevne, hvis bo i givet fald bliver skiftet, er det væsentligt, at fristerne er så lange, at man kan gå ud fra, at en person, der ikke har givet livstegn inden fristens udløb, normalt er død. På den anden side tilsiger hensynet til de efterladte m.v., at fristerne ikke er længere, end det er nødvendigt, dels fordi det ofte kan have væsentlig økonomisk og juridisk betydning for de pårørende at få en retlig afklaring, dels fordi de efterladte også følelsesmæssigt kan have behov for, at der officielt sættes et punktum.

Under hensyn til nutidens stærkt forøgede kommunikationsmuligheder – herunder udbredelsen af (mobil)telefoni og anvendelsen af internetkommunikation – forbedrede samfærdselsforhold, et øget internationalt politimæssigt samarbejde og generelt forbedrede muligheder for eftersøgning og efterforskning finder Justitsministeriet, at det i dag må anses for langt mindre sandsynligt end dengang, de gældende fristregler blev udformet omkring 2. verdenskrigs afslutning, at en borteblevne person kan være forsvundet gennem en længere årrække uden at have haft mulighed for at give livstegn fra sig, og uden, at der har kunnet skaffes nogen efterretninger om den pågældende. På den baggrund er der efter Justitsministeriets opfattelse ikke behov for, at den almindelige frist for afsigelse af dødsformodningsdom er længere end 5 år.

Forslaget ændrer ikke på gældende ret med hensyn til, hvornår en person kan anses som »borteblevne« i lovens forstand. Dette betyder,